

Sukututkimus – miten pääsen alkuun?

Sukunimet olivat Itä-Suomessa yleisesti käytössä jo keskiajalla. Länsi-Suomessa ne tulivat yleiseen käyttöön vasta 1880-luvulla. Sitä ennen taloilla oli nimi ja asukkaat saivat sukunimen talon mukaan. Lisäksi on ollut käytössä patronyyminimet eli on oltu esim. Antinpoikia tai Maijantytärtä.

Tärkein sukututkimuksen lähde ovat **kirkonkirjat**. Ne jaetaan tavallisesti **rippi- ja historiankirjoihin**. Jälkimmäisiä ovat kastettujen, vihittyjen ja haudattujen luettelot.

Määräyksen historiankirjojen pidosta antoi piispa Isak Rothovius vuonna 1628 ja rippikirjoista piispa Juhana Gezelius vanhempi 1665. Yleisesti ne alkavat kuitenkin vasta Isonvihan jälkeen vuoden 1730 tienoilla. Niiden avulla suvut voidaan selvittää, jos voidaan. Kaikki kirjat eivät ole säilyneet, pahimpia tuholaisia ovat olleet tulipalot ja sodat.

Luterilaiset kirkonkirjat on kirjoitettu 1870-luvulle saakka ruotsiksi.

Ortodoksisuissa kirjojen kielenä on ollut venäjä ja vain isän nimi on aikaisemmassa vaiheessa merkitty kirjoihin.

Historiankirjat

Syntyneiden luettelot sisältävät yleensä syntymä- ja kastepäivän, lapsen nimen sekä tiedot vanhemmista ja kummeista. Vihittyjen luettelosta löytyy vihkimispäivä, sulhasen ja morsiamen sääty, nimet ja asuinpaikat. Kuolleiden luetteloon on merkitty

kuolinpäivä ja hautauspäivä, vainajan nimi ja asuinpaikka sekä ikä. Myöhemmin näkyy myös kuolinsyy.

1600-luvun lopun ja 1700-luvun alkupuolen luettelot ovat yleensä varsin niukkoja, mutta tarkentuvat vähitellen ja niihin tulee lisää tietoja, esim. säädyt (talollisen tytär, torpparin poika) ja asuinpaikat taloa myöten.

Valtaosa seurakuntien historian kirjoista on käytettävissä maakunta-arkistoissa sekä mikrokortteina, että mikrofilmeinä. Historian kirjat löytyvät pääosin myös internetistä 1850-luvulle saakka, osa jopa vuosisadan loppuun. Niistä on jätetty jotain tietoja pois, mm. lasten kummit. Osoite netissä on www.genealogia.fi/historia (historian kirjojen hakuohjelma).

Uudemmissa kirjoista saa tietoja seurakuntien kirkkoherranvirastoista.

Sukututkimuksesta veloitetaan 21.85 € tunti. Kannattaa siis kertoa tarkkaan, mitä tietoja toivoo ja panna ajalle katto.

Kannattaa kysyä omasta kirjastosta, onko heillä lukulaitteet ja mahdollisuus kaukolainaukseen kansallisarkistosta, jolloin filmejä tai kortteja voi tutkia omassa kirjastossa. Mikkelin maakunta-arkistosta voi myös ostaa mikrokortteja.

Rippikirjat

Rippikirjat ovat luettelo seurakunnan jäsenistä. Niistä löytyvät perheenjäsenet perheensä alkaen. Syntymäaika on merkitty, lisäksi on muuttotietoja, sairauksia, rikoksia ja rokotusmerkinnät sekä ristinopintiedot, lukutaito ja ehtoollisella käynnit.

Konfirmoimattomat lapset voivat olla erillisessä lastenkirjassa.

Tarkkuustaso vaihtelee seurakunnittain.

Kirjat etenevät maalla kylittäin tai kinkeripiireittäin ja taloittain (kaupungissa kortteleittain). Talolliset ovat omassa kirjassaan, torpparit ja itselliset omassaan. Palvelusväki on usein vielä eri luettelossa, etunimen mukaisessa järjestyksessä. Yhdessä kirjassa tiedot ovat noin 7-10 vuoden ajalta. Sen jälkeen kaikki tiedot siirretään ao. ajankohdan mukaisina uuteen rippikirjaan.

Muita kirkonarkiston asiakirjoja ovat muuttaneiden luettelot, muuttokirjat,

pitäjänkokousten pöytäkirjat, tilikirjat ja ns. mustat kirjat eli rikosluettelot.

Jos kirkonarkistot ovat tuhoutuneet tai tutkimuksissa päästään niitä edeltävään aikaan, avuksi tulevat erilaiset **hallintoasiankirjat**. Näitä ovat erityisesti

henkikirjat eli luettelo henkirahan maksajista (vuoteen 1924). Ne ovat osa ns.

läänintilejä ja sisältävät henkirahan maksajat 12-63 v., vuodesta 1652 15-63 v.

Mielenkiintoista lisätietoa voivat antaa myös maakirjat (1539-1634 osa voudintileistä,

1634/35 1809 maarekisteri, 1905 viimeinen täydellinen maakirja)

Hallintokirjoja on koottu Suomen asutuksen yleisluetteloksi (say). Se on eri tililähteistä koottu yhteenveto Suomen asutuksesta 1539-1809 ja kattaa vain osan Etelä- ja Länsi-Suomea.

Tuomiokirjat ovat pidemmälle päässeiden sukututkijoiden aineistoa. Ne käsittävät

konseptituomiokirjat (n. 1700-luvulta) ja renovoidut eli puhtaaksikirjoitetut tuomiokirjat (n. 1623-n. 1870).

Sotilasasiakirjat sisältävät mm. väenottoluetteloita. Niistä löytyy 1500-luvun lähteitä. 1600-luvulla väenottojärjestelmä oli omanlaisensa väenottojärjestelmä ja n. 1690-1810

oli käytössä ruotujakolaitos. Nämä asiakirjat löytyvät kansallisarkistosta, sota-arkistosta ja maakunta-arkistosta.

Kun aloitat sukututkimusta:

Selvitä aluksi, onko joku jo tutkinut sukuasi tai sukuhaaraasi. Onko olemassa sukuseura? Sukuseurasta saa tietoa jo olemassa olevista tutkimuksista sekä Suomen sukututkimusseuran kotisivuilta. Kysele tietääkö joku lähisuvun jäsenistä, onko suvusta jo tehty sukututkimusta. Kartoita ensin lähisukusi vaiheet kyselemällä.

Vanhempien syntymäpaikkakunnan seurakunnasta voi pyytää tietoja isovanhemmista ja heidän vanhemmistaan ja sisaruksistaan.

Hautakivistä saa paljon tietoja; niiden kuvia on netissäkin. Kun tutkit jonkun henkilön tietoja, täytyy käydä läpi kaikki seurakunnat, joissa henkilö on asunut siinä järjestyksessä, muutoin joku tieto tai tapahtuma voi jäädä saamatta.

Kannattaa edetä näin: vanhemmat, isovanhemmat, seurakunnat, maakunta-arkistot, kansallisarkistot. On hyvä muistaa, että arkistoissa olevat tiedot eivät enää katoa,

mutta se tieto, jonka vanhemmat suvun jäsenet muistavat, katoaa heidän mukanaan. Muistitieto sisältää tapahtumia, kertomuksia, erilaisia osaamistaitoja, harrastuksia, suvun jäsenten sattumuksia, mitä ammatteja suvun jäsenillä on ollut jne. Juuri se on sitä, joka elävöittää sukututkimusta ja antaa tietoa entisajan elämästä pelkkien syntymä-, vihki-, kuolinaikojen sekä asuinpaikkojen lisäksi.

Mene sukututkimuskurssille! Niitä järjestävät työväenopistot ja kansalaisopistot.

Kursseja on aivan vasta-alkajille ja myös jatkokursseja. Sukututkijayhdistykset pitävät sukuiltoja. Sukuseurojen keskusliitolla ja Suomen Sukututkimusseuralla on myös kursseja. Tietokonetta käytetään sukututkimuksessa yhä enemmän ja myös erilaisia sukututkimusohjelmia. Tunnetuimmat lienevät seuraavat osoitteineen:

-Sukuohjelmisto www.genealogia.fi/suku/index.htm (uusi versio on 2004, ja sitä käytetään myös sukuseuran tietojen tallennuksessa).

-Sukujutut www.sukujutut.fi

-Juuret www.genealogia.fi/suku/index.htm

-Genus www.genus.fi

Sukututkimusoppaita on käytössä useita. Niitä on myytävänä mm. Suomen Sukututkimusseuralla ja Sukuseurojen keskusliitolla. Tässä muutama netistä löytyvä:

-Seppo Sampio: Sukututkimuksen perusopas, Suomen sukututkimusseura: Neuvoja sukututkimuksen aloittamiseksi

-Seppo Palander: Sukututkimuksen ukk eli usein kysytyt kysymykset

Tärkeitä osoitteita:

-Suomen Sukututkimusseura:

Liisankatu 16 A 00170 Helsinki , 09-2781188

-Sukuseurojen keskusliitto:

Työmiehenkatu 2 00180 Helsinki, 09-6949320

-Kansallis-arkisto:

Rauhankatu 17 00171 Helsinki 09-228521

Jos tutkit sukuasi ja sinulla on heihin liittyvää materiaalia, ota yhteyttä arkistonhoitajaan!
Selvityksesi voivat olla tärkeä pala sukumme suuressa palapelissä.

Intoa ja iloa harrastukseenne: Reijo Kontkanen kontkaset@kolumbus.fi ja Tapio
Leinonen tapio.leinonen@evl.fi